

جنگ روسیه و اوکراین و تورم مواد غذایی

گزارش شماره ۰۲/۰۱ - ۰۲ سال ۱۴۰۱
دبیرخانه کمیسیون های تخصصی اتاق بازرگانی فارس
کمیسیون صنعت و رونق تولید

کد مدرک: FCCIM-FR-۰۰۹-۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فارس
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰		

موضوع گزارش: جنگ روسیه و اوکراین و تورم مواد غذایی	
برگردان متن: مهسا عباسی	تاریخ ارائه: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰

مقدمه:

درگیری در اوکراین منجر به افزایش قیمت مواد غذایی، به ویژه گندم و ذرت شده است. در این گزارش از یک ابزار جدید توسعه یافته برای تجزیه و تحلیل اثرات رفاهی تورم قیمت مواد غذایی بر خانوارهای کشورهای در حال توسعه استفاده شده است. متوسط رفاه خانوار از ۵۳ کشور نمونه در ۴۳ کشور کاهش می‌یابد، که با متوسط از دست دادن درآمد واقعی ۱.۵٪- این تأثیر به طور قابل توجهی در بین کشورها متفاوت است و خانواده‌های فقیرتر به طور سیستماتیک از خسارات رفاهی بیشتری رنج می‌برند. در بسیاری از این کشورها افزایش طولانی مدت قیمت‌ها پیامدهای بلندمدتی برای رفاه خواهد داشت و مسائل فقر و نابرابری را تشدید می‌کند.

جنگ در اوکراین و پیامدهای افزایش قیمت

جنگ در اوکراین به افزایش قیمت جهانی مواد غذایی منجر شده است که میلیون‌ها نفر را به فقر می‌کشاند. این گزارش پیامدهای افزایش قیمت‌های گندم و ذرت ناشی از درگیری احتمالی بر کشورهای با درآمد پایین و متوسط به پایین‌تر خواهد داشت را ارائه می‌نماید. برای این منظور، از پایگاه داده تأثیرات تعرفه‌های خانگی (HIT) و ابزار جدیدی که به طور خاص برای شبیه‌سازی تأثیرات فقر و نابرابری جنگ اوکراین بر کشورهای کم‌درآمد طراحی شده، استفاده شده است. مجموعه داده HIT شامل داده‌های نظرسنجی خانوار از ۵۳ کشور با درآمد کم و متوسط رو به پایین است که نشان دهنده ۱.۶ میلیارد نفر می‌باشد.

اوکراین و روسیه در مجموع بیش از یک چهارم صادرات جهانی گندم را عرضه کردند. اوکراین همچنین ۱۴ درصد از صادرات جهانی ذرت را به خود اختصاص داده است. قیمت این غلات قبلاً افزایش یافته است و انتظار می‌رود در آینده قابل پیش بینی بالا باقی بماند. میانگین قیمت روزانه گندم در هفته اول اسفند ۵۳ درصد بیشتر از دی ماه بود، در حالی که قیمت ذرت ۲۳ درصد افزایش داشت. قراردادهای آتی حاکی از آن است که قیمت گندم در ماه آوریل تقریباً ۴۰ درصد بیشتر از ژانویه خواهد بود و پیش بینی می‌شود قیمت ذرت ۲۴ درصد بالاتر از سطح آن در ژانویه باشد. بر اساس گزارش سازمان ملل، یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون نفر در جهان که یک سوم آنها زیر خط فقر به سر می‌برند، بشدت در معرض کمبود و قطع مواد غذایی، انرژی و سیستم‌های مالی هستند که منجر به افزایش فقر و گرسنگی بیشتر می‌شود.

کد مدرک: FCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فارس
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰		

۳۶ کشور برای تأمین و واردات بیش از نیمی از گندم مورد نیاز خود بر روی روسیه و اوکراین حساب می کنند. این کشورها شامل برخی از فقیرترین و آسیب پذیرترین کشورهای جهان هستند. جنگ روسیه و اوکراین، صادرات کالاهای حیاتی از مسیر دریای سیاه را که بیش از یک چهارم صادرات گندم جهان را تولید می کرد، مختل کرده است. بسته شدن بنادر اصلی صادرات گندم و ذرت در اوکراین به دلیل جنگ باعث افزایش ۱۷ درصدی قیمت غلات در ماه گذشته شده و صادرات روسیه نیز به دلیل مشکلات مالی و کشتیرانی کند شده است.

قیمت جهانی گندم در ماه مارس ۱۹.۷ درصد نسبت به ماه گذشته افزایش یافته، در حالی که قیمت ذرت ۱۹.۱ درصد نسبت به ماه قبل افزایش داشت. بر اساس گزارش فائو این مشکلات احتمالاً در آینده ادامه خواهند داشت و منجر به افزایش قیمت ها، کاهش صادرات و عدم اطمینان در بازار گندم خواهد شد.

بر اساس گزارش سازمان ملل، قیمت ها بر اثر جنگ اوکراین بالا رفته است. در این میان قیمت نفت با افزایش بیش از ۶۰ درصد نسبت به سال گذشته و قیمت گاز طبیعی با افزایش ۵۰ درصدی در مقایسه با چندین ماه گذشته رو به رو شده است. قیمت کودهای کشاورزی نیز ۲ برابر قبل شده است. تورم در حال افزایش بوده و خریداری انرژی، روندی فرسایشی پیدا کرده و پیشرفت و توسعه متوقف شده است.

شکل ۱ - قیمت گندم و ذرت در واکنش به درگیری افزایش می یابد

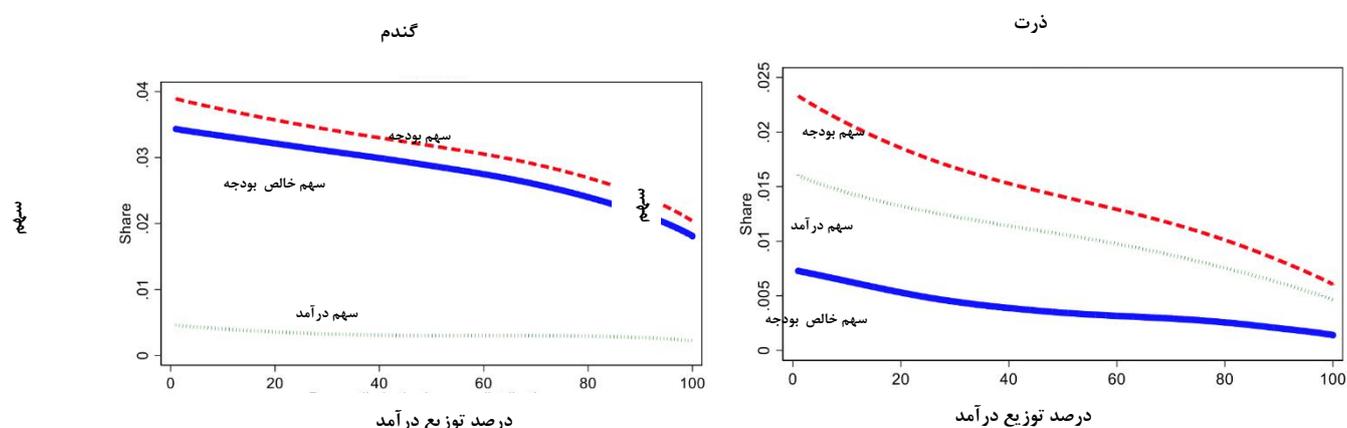

کد مدرک: FCCIM-FR-۰۰۹-۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فارس
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰		

این افزایش قیمت مواد غذایی چه تأثیری بر خانوارهای کشورهای در حال توسعه خواهد داشت؟ مصرف کنندگان به دلیل افزایش قیمت ها متضرر خواهند شد، اما فروشندگان گندم و ذرت از آن سود خواهند برد. نتیجه نهایی بستگی به این دارد که آیا خانوار خریدار خالص یا فروشنده خالص این اقلام غذایی است: مصرف کنندگان خالص ضرر خواهند کرد در حالی که تولیدکنندگان خالص سود خواهند برد. اکثریت قریب به اتفاق خانواده ها (۷۹.۱٪) در کشورهای در حال توسعه خریداران خالص گندم و ذرت هستند. به طور متوسط، در ۵۳ کشور موجود در مجموعه داده های HIT، خانوارها ۳.۱٪ از درآمد خود را صرف گندم می کنند اما تنها ۰.۴٪ از فروش گندم درآمد دارند. میانگین سهم مخارج ذرت ۱.۴ درصد است در حالی که میانگین سهم درآمد ذرت حدود ۱.۰ درصد است. این الگو در سمت چپ توزیع درآمد شدید پیدا می کند: خانوارهای فقیرتر تمایل دارند سهم بیشتری از بودجه خود را برای گندم و ذرت صرف کنند. این موضوع در شکل ۲ نشان داده شده است که میانگین درآمدی را که به ترتیب برای گندم و ذرت خرج شده و از آن به دست می آید در برابر رتبه خانوارها در توزیع درآمد ملی نشان می دهد. بنابراین خانوارهای فقیرتر به طور سیستماتیک بیشتر در معرض تورم قیمت مواد غذایی هستند.

برای تعیین کمیت اثرات رفاهی تغییرات قیمت مواد غذایی ناشی از جنگ از ابزار شبیه سازی استفاده شده است. برای دسترسی به این هدف، معیار رفاه خانوار، درآمد واقعی خانوار در نظر گرفته می شود. با توجه به تخمین های ارائه شده فرض می شود که افزایش قیمت مشاهده شده بین ژانویه و هفته اول مارس را می توان به طور کامل به جنگ اوکراین نسبت داد و همچنین، این افزایش قیمت ها به طور کامل به قیمت های داخلی منتقل می شود. از مخارج ذرت و گندم سهم درآمد برای محاسبه تغییرات درآمد واقعی خانوار استفاده شده است. این تحلیل کوتاه مدت هرگونه تعدیل رفتارهای مصرفی و درآمدزایی را از بین می برد و بنابراین یک کمیت تأثیرگذاری از اثرات درآمد واقعی تعارض ارائه می کند.

شکل ۲- خانوارهای فقیرتر سهم بیشتری از بودجه (خالص) خود را صرف اقلام غذایی می کنند

کد مدرک: FCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فارس
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰		

مهمتر از همه، ناهمگونی های زیادی در تأثیرات در داخل کشورها وجود دارد، به طوری که خانواده های فقیر معمولاً بیشترین ضربه را متحمل می شوند.

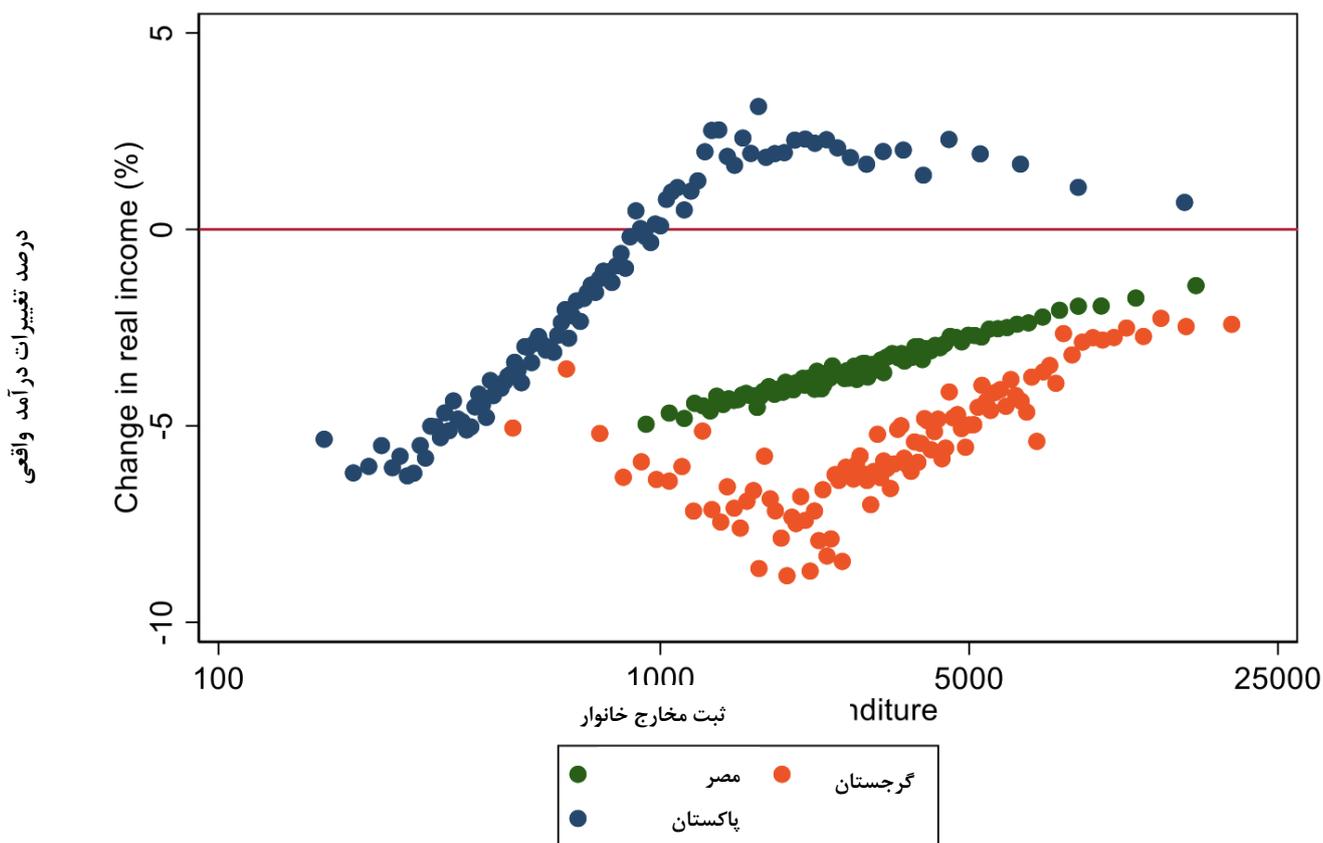
شکل ۳ نشان می دهد که چگونه اثرات درآمد واقعی برآورد شده در توزیع درآمد موجود در مصر، گرجستان و پاکستان متفاوت است. هر نقطه نشان دهنده صدکی از توزیع درآمد است. در مصر، این فقرا هستند که بیشترین ضرر را متحمل می شوند. در گرجستان، خانوارهای با درآمد متوسط متحمل بیشترین ضرر شده اند. در پاکستان، خانوارهای فقیر رنج می برند در حالی که پیش بینی می شود خانوارهای نسبتاً ثروتمندتر از درآمد واقعی برخوردار شوند. در هر سه کشور، افزایش قیمت مواد غذایی احتمالاً نابرابری را تشدید می کند و ۴۰ درصد پایین به طور سیستماتیک زیان بیشتری را متحمل می شوند. تأثیر ناهمگونی در نمونه در نظر گرفته شده رایج است.

جدول ۱- اثرات تخمینی تورم قیمت گندم و ذرت بر درآمد واقعی خانوار

Impact On Real Household Income (%)					
	Average	Bottom 40%	Top 60%	budget share	income share
Armenia	-7.71	-9.57	-6.47	15.34	0.73
Azerbaijan	-4.16	-5.45	-3.30	8.19	0.45
Bangladesh	-0.16	-0.11	-0.19	0.82	0.56
Benin	-0.64	-0.05	-1.03	5.03	2.37
Bhutan	-0.78	-0.88	-0.71	2.15	0.84
Bolivia	-3.34	-4.31	-2.69	7.32	0.78
Burkina Faso	-0.27	-0.34	-0.22	1.82	0.61
Burundi	0.00	-0.07	0.05	0.63	0.55
Cambodia	0.07	0.08	0.06	0.00	0.30
Cameroon	-0.31	-0.41	-0.25	2.83	1.52
Central African	-0.84	-0.57	-1.01	5.00	5.87
Comoros	0.46	1.02	0.08	2.34	4.45
Cote d'Ivoire	0.14	0.25	0.06	0.31	0.94
Ecuador	-1.35	-1.66	-1.15	3.19	0.64
Egypt, Arab Rep.	-3.54	-4.16	-3.13	6.99	0.39
Ethiopia	-1.59	-1.81	-1.45	4.76	0.15
Gambia, The	-0.01	-0.01	-0.01	0.10	0.06
Georgia	-5.53	-6.82	-4.67	10.70	0.32
Ghana	0.43	0.51	0.37	1.06	3.48
Guatemala	-2.93	-3.39	-2.63	9.46	0.86
Guinea	-1.15	-1.06	-1.20	2.99	0.81
Guinea-Bissau	-1.40	-1.36	-1.43	2.98	0.34
Indonesia	0.10	0.16	0.06	0.17	0.63
Iraq	1.04	1.54	0.70	0.76	2.77
Jordan	-1.36	-1.87	-1.03	2.64	0.04
Kenya	-0.84	-0.43	-1.12	8.48	7.50
Kyrgyz Republic	-5.23	-5.96	-4.75	10.55	0.94
Liberia	-0.80	-0.56	-0.96	1.96	0.41
Madagascar	0.11	0.11	0.10	0.45	0.93
Malawi	-1.22	-0.99	-1.38	8.07	4.14
Mali	-0.66	-0.94	-0.48	1.87	0.67
Mauritania	-4.31	-5.31	-3.63	8.30	0.13
Moldova	-0.97	-1.24	-0.79	2.05	0.27
Mongolia	-4.29	-5.62	-3.41	8.17	0.03
Mozambique	-2.40	-0.29	-3.82	7.95	3.08
Nepal	-0.60	-0.99	-0.34	1.94	0.58
Nicaragua	-1.94	-2.17	-1.78	5.24	2.01
Niger	-0.54	-0.29	-0.71	2.32	0.02
Nigeria	-0.85	-0.76	-0.91	4.47	3.98
Pakistan	-1.65	-4.56	0.29	5.74	2.69
Papua New Guinea	-2.01	-2.00	-2.02	5.12	1.27
Rwanda	-0.43	-0.56	-0.34	1.92	0.37
Sierra Leone	-0.39	-0.06	-0.61	1.08	0.73
South Africa	-3.39	-5.32	-2.11	9.63	0.04
Sri Lanka	0.22	0.32	0.16	0.01	0.60
Tajikistan	-4.87	-4.19	-5.33	9.34	0.10
Tanzania	-1.03	-1.71	-0.59	6.17	1.56
Togo	-0.98	-0.98	-0.98	5.24	2.00
Uganda	-0.60	-0.88	-0.41	4.01	2.20
Uzbekistan	-2.40	-2.41	-2.39	7.10	2.38
Vietnam	0.13	0.31	0.00	0.22	1.01
Yemen, Rep.	-3.12	-4.52	-2.20	6.42	0.21
Zambia	-3.31	-3.60	-3.12	9.84	1.72
Average	-1.57	-1.81	-1.41	4.55	1.36

کد مدرک: FCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فارس
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰		

شکل ۳ - تأثیرات رفاهی در کشورهای منتخب

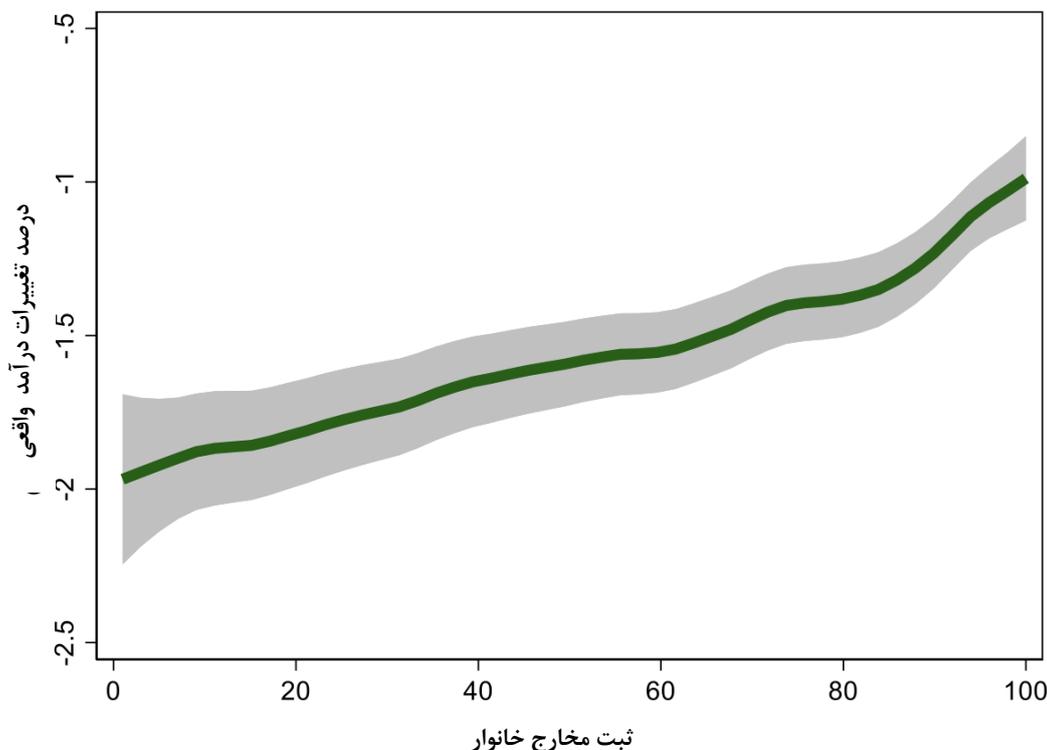
این الگوی تورم قیمت مواد غذایی بر نابرابری درآمد به طور کلی اعمال می شود. هنگامی که میانگین صدک درآمد همه کشورها را (همانطور که در شکل ۴ انجام می شود) بررسی می کنیم، مشاهده می شود که ضررهای درآمد واقعی برای خانوارهای فقیر بزرگتر است - که نتیجه آن است که آنها سهم بیشتری از درآمد خود را برای اقلام غذایی خرج می کنند (همانطور که در شکل ۲ نشان داده شده است).

به طور متوسط، از میان ۴۰ درصد پایینی به طور متوسط ۱.۸ - درصد از درآمد خود را از دست می دهند، در حالی که انتظار می رود ۶۰ درصد بالایی خانوارها درآمد خود را به میزان ۱.۴- درصد کاهش دهند. اما این وضعیت برای همه یکسان نبوده و ناهمگونی در بین کشورها وجود دارد، به طوری که ۲۳ کشور با کاهش شکاف درآمد واقعی بین ۶۰ درصد بالا و ۴۰ درصد پایین مواجه شده اند. در مقابل، پاکستان، آفریقای جنوبی و ارمنستان بیشترین افزایش را در نابرابری تجربه می کنند (جدول ۱). در این کشورها اختلاف درآمد واقعی بین ۴۰ درصد پایین و ۶۰ درصد بالا بیش از ۳ درصد افزایش می یابد.

نرخ فقر که با استفاده از خطوط فقر اندازه گیری می شود، به طور متوسط در بین کشورها یک درصد افزایش می یابد.

شکل ۴- تأثیرات رفاهی در ۵۳ کشور در حال توسعه

برای بررسی اثرات بلندمدت، فرض می‌کنیم که تغییرات قیمت همچنان ادامه دارد و در نظر می‌گیریم که خانوارها احتمالاً الگوهای مصرف خود و همچنین فعالیت‌های درآمدزا را در پاسخ به تغییر قیمت‌ها تعدیل می‌کنند. تجزیه و تحلیل بلندمدت انجام شده با ابزار شبیه‌سازی نشان می‌دهد که تلفات رفاهی در ۳۱ کشور، حتی پس از در نظر گرفتن این پاسخ‌های خانوار، ادامه خواهد داشت. شبیه‌سازی‌ها همچنین نشان می‌دهند که در صورت تداوم افزایش قیمت گندم و ذرت، کاهش رفاه مشترک در ۲۹ کشور طولانی خواهد شد.

اثرات رفاهی برآورد شده تورم قیمت مواد غذایی بسیار زیاد است، به ویژه با توجه به اینکه فقط دو کالا - گندم و ذرت را مطالعه کرده ایم. اما جنگ همچنین منجر به افزایش هزینه‌های سایر مواد غذایی مانند دانه‌های روغنی و انرژی شده است که احتمالاً بار بر دوش فقرا تشدید می‌شود. هزینه مستقیم انرژی به تنهایی ۵.۴ درصد از هزینه‌های خانوار را در ۵۳ کشور نمونه تشکیل می‌دهد. بنابراین برآوردها تقریباً به طور قطع تأثیرات رفاهی کل درگیری را دست کم می‌گیرند.

در عین حال، انتقال کامل قیمت‌های بین‌المللی به مصرف‌کنندگان و هیچ اقدام اصلاحی توسط دولت‌ها برای کاهش شوک وجود ندارد. اگرچه میزان دقیق تأثیرات جنگ نامشخص است، اما واضح است که جنگ اوکراین در حال حاضر تأثیرات نامطلوب قابل توجهی بر کشورهای در حال توسعه دارد که بار آن عمدتاً بر دوش فقرا است.

کد مدرک: FCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فارس
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰		

منبع:

- Arezki, R (۲۰۲۲), “War in Ukraine, impact in Africa. The effect of soaring energy and food prices”, VoxEU.org, ۱۷ March.
- Artuc, E, G Porto and B Rijkers (۲۰۱۹), “Trading Off the Income Gains and the Inequality Costs of Trade Policy”, Journal of International Economics ۱۲۰: ۱-۱۷۸.
- Artuc, E, G Porto and B Rijkers (۲۰۲۰), “Inequality and trade: Simulation evidence for developing nations”, VoxEU.org, ۶ January.
- Artuc, E, G Porto and B Rijkers (۲۰۲۱), “Household Impacts of Tariffs: Data and Results from Agricultural Trade Protection”, World Bank Economic Review ۳۰(۳): ۵۶۳-۵۸۵.
- Artuc, E, G Porto and B Rijkers (۲۰۲۲), “World Bank Trade, Poverty and Inequality Simulation Tool”.
- Deaton, A (۱۹۸۹), “Rice Prices and Income Distribution in Thailand: a Non-parametric Analysis”, Economic Journal ۹۹ (Supplement): ۱-۳۷.
- Selier, P (۲۰۲۲), “The Ukraine war has raised long-term inflation expectations”, VoxEU.org, ۱۲ March.
- Vaitilingam, R (۲۰۲۲), “Economic consequences of Russia’s invasion of Ukraine: Views of leading economists”, VoxEU.org, ۱۰ March.